

En berättelse utifrån kvinnors erfarenheter av hemlöshet

JAG VET JU VAD JAG BEHÖVER

En berättelse utifrån kvinnors erfarenheter av hemlöshet

Denna publikation har tagits fram inom forskningsprojektet *Kvinnor i social och strukturell hemlöshet: dialoger om ansvarsfull bostadsförsörjning och hur ett socialt och geografiskt utanförskap kan brytas* vid Chalmers tekniska högskola, med finansiering från Formas, diarienummer 2023-00129.

Författare: Joshua Levy och Kristina Grange
Illustrationer: Alexandra Dahlén Jonason
Grafisk form och layout: Alexandra Dahlén Jonason

Utgivare: Chalmers tekniska högskola, Institutionen för arkitektur och samhällsbyggnadsteknik
Utgivningsår: 2026
Tryck: Dardedze Holográfija SIA, Riga, 2026
ISBN: 978-91-990485-4-3

© 2026 Illustrationer: Alexandra Dahlén Jonason

Mer om projektet:
https://research.chalmers.se/project/11191

INTRODUKTION

Den här boken syftar till att levandegöra några av de viktigaste resultaten från forskningsprojektet *Kvinnor i social och strukturell hemlöshet: dialoger om ansvarsfull bostadsförsörjning och hur ett socialt och geografiskt utanförskap kan brytas*. Projektet, som har bedrivits på Chalmers tekniska högskola under perioden 2023–2026, har undersökt några av de centrala utmaningar som kvinnor i hemlöshet i Göteborg möter idag, med särskilt fokus på behov som inte tillgodoses av befintliga boende-, stöd- och omsorgsinsatser. Forskningen bygger på intervjuer med kvinnor med erfarenhet av hemlöshet, ljuddagböcker inspelade av vissa av dessa kvinnor samt kompletterande intervjuer med ett antal aktörer inom kommunen och civilsamhället som arbetar med frågor som rör hemlöshet. Till projektet har knutits en referensgrupp med representanter från Stadsmissionen, Faktum och Göteborgs stad.

Boken är inte tänkt att ge en heltäckande bild av vare sig forskningsresultaten eller de arbetssätt och praktiker

som präglar de verksamheter och institutioner som berörs. Istället är den ett försök att lyfta fram några av de personliga erfarenheter och perspektiv som kvinnorna generöst har delat med sig av i projektet, med fokus på teman och mönster som återkommer i flera kvinnors berättelser. Förhoppningen är att boken ska bidra till att göra deras erfarenheter tillgängliga för en bredare publik, däribland beslutsfattare, tjänstepersoner och allmänheten, på ett mer lättillgängligt sätt än genom akademiska tidskrifter.

Den tecknade berättelsen följer en fiktiv kvinna vars historia har satts samman utifrån berättelser från tolv verkliga kvinnor som har deltagit i projektet. Parallellt med den fiktiva berättelsen presenteras verkliga, anonymiserade citat hämtade från intervjuer och ljuddagböcker med kvinnorna. På några ställen i berättelsen finns också reflektioner från forskarna. Där sätts berättelsen in i ett bredare sammanhang, samtidigt som vi försöker synliggöra några av de nyanser som finns i erfarenheterna vi har fått ta del av.

Även om berättelsen inte skildrar någon enskild kvinnas liv har vi försökt lyfta fram sådant som återkommit i flera av de berättelser vi har fått till oss. Den historia som skildras här är därför inte exceptionell. Samtidigt har processen varit selektiv, vilket innebär att många andra erfarenheter och perspektiv inte fått plats. Urvalet har gjorts för att synliggöra teman som identifierats som återkommande och betydelsefulla, och som framtida insatser skulle kunna riktas mot.

I slutet av boken presenterar vi därför några förslag på insatser som tar sin utgångspunkt i forskningsresultaten. Dessa kan övervägas av aktörer som arbetar med stöd, omsorg och bostadsförsörjning för kvinnor i hemlöshet, i syfte att bättre möta de behov som kvinnorna i projektet har gett uttryck för. Vi hoppas att boken kan bidra till att föra vidare de erfarenheter, behov och frågor som många av de kvinnor vi haft förmånen att möta under projektets gång själva har velat uppmärksamma genom sitt deltagande.

"Sen blev jag av med min lägenhet
för ett och ett halvt år sedan
på grund av ekonomin,
när jag och barnens pappa gick isär [...]
Så jag bodde ute på gatan
i kanske tio månader.

Kommentar från forskarna:

ATT HAMNA I HEMLÖSHET

Kvinnorna hade alla olika vägar in i hemlöshet, men nästan alla berättade om psykisk ohälsa och traumatiska erfarenheter, bland annat kopplade till våld, sexuella övergrepp eller vräkningar. Några kvinnor berättade att de hade börjat använda substanser som självmedicinering för att hantera dessa trauman. Andra hade inte gjort det, utan hade helt enkelt hamnat i en situation där de inte längre kunde försörja sig och ordna ett stabilt boende.

Att hamna i hemlöshet innebär en såväl fysisk som psykisk påfrestning och kan få djupgående konsekvenser för en människas identitet och självkänsla. Detta kan vara särskilt påtagligt för kvinnor, eftersom stigmat kring hemlöshet ofta är starkt kopplat till kön. För kvinnor med barn kan konsekvenserna bli särskilt svåra. Oförmågan att erbjuda barnen en stabil boendemiljö kan leda till minskad kontakt med dem och smärtsamt undergräva identiteten som mamma. Av de kvinnor vi intervjuade hade knappt hälften barn, och ingen av dem bodde vid intervjutillfället tillsammans med sina barn.

På grund av stigmatiseringen väntar många kvinnor länge innan de söker hjälp, och som en konsekvens av det har de generellt mer allvarliga hälsoproblem, eller lider av en mer djupgående beroendeproblematik, än vad som generellt gäller för män när de söker hjälp.

Hon söker hjälp och möter för första gången
ett system av regler, krav, bedömningar
och begränsade resurser.

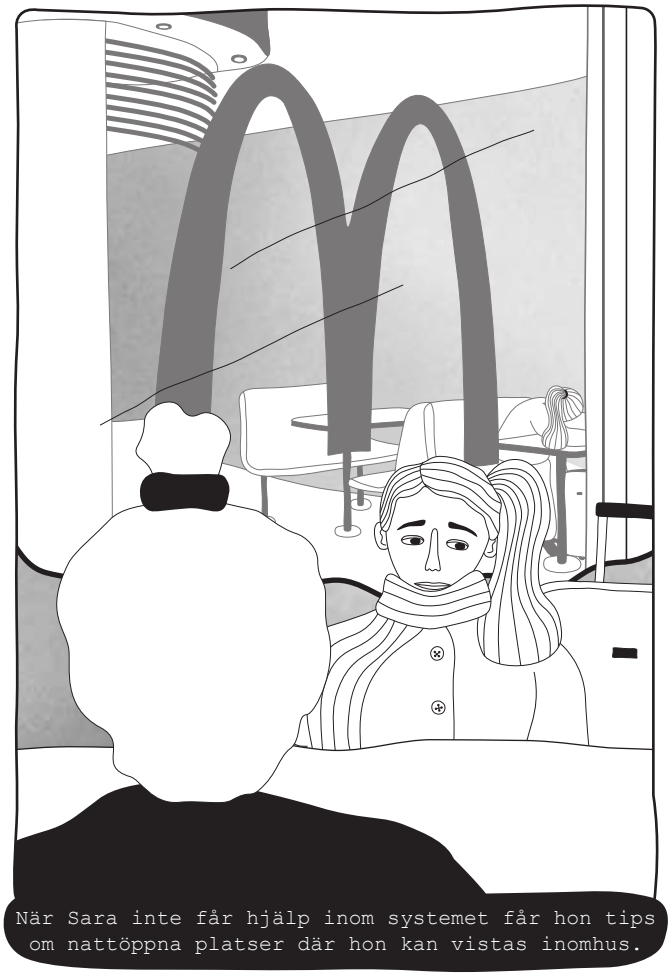
"Nu är det så att hon som sköter bostad och sånt,
hon kör sitt race
och tittar på sin bostadstrappa som de ska ha.
Och sen så rehab, de kör sitt race där.
Och ekonomihandläggaren,
hon tittar bara på sina siffror. [...]
Ja, och så samarbetar de inte på något sätt.

"Alltså det är någon månad
jag har sökt 60 lägenheter också.
Men det ger ju ingenting.
Och det är jättekonstigt tycker jag med socialtjänsten.
De vet att jag inte har någon inkomst.
De vet allting.
Men de menar på att det inte får bli en pappersexcersis. [...]
Förstår du vad jag menar?
Jag söker lägenheter
egentligen för att uppfylla kraven från socialtjänsten.

"Man måste ju vara riktigt med i skiten.
Alltså, de hjälper inte folk som [...]
som har blivit av med allting
kanske på grund av skilsmässa och grejer.
Du måste mer eller mindre
ha ett missbruk för att få hjälp. [...]
Så de gör folk till...
till narkomaner och alkoholister.

"Jag vet ju vad jag behöver.
Min lägenhet och mina barn.
Att börja jobba.
Att leva ett vanligt liv.
Det är det som får en att må bra.
Men de vill hellre att jag ska gå ner och
gå till psykolog, eller mottagningar
och beroendemottagningar.
Det kommer aldrig hjälpa.
Det känns inte som om de lyssnar tillräckligt.

" Jag har ingenstans att ta vägen.
De hänvisar mig till Socialjouren. [...]
Socialjouren tycker inte att jag är i behov av något,
eller har behov av något stöd.
Så de hänvisar mig till McDonalds.
Eller nej, man kan vara på McDonalds
till klockan tre på morgonen.
Och sen kan man gå omkring en timme.
Klockan fyra så öppnar Nils Ericson-terminalen
och då kan man sova där ostört några timmar.
Så, så blev det.

Kommentar från forskarna:

ATT SÖKA HJÄLP

Ett återkommande tema i våra intervjuer var upplevelsen av att försöken att söka hjälp från socialtjänsten inte ledde till den hjälp som kvinnorna upplevde att de behövde. Kvinnor berättade att de inte kände sig lyssnade på, att de ibland blev bemötta som om de vore en person de inte kände igen sig i, och att hjälpen tycktes vara begränsad till dem som kunde ”passa in i mallen”. Fler än en kvinna beskrev hur den hjälp hon behövde blev tillgänglig först när hennes situation hade försämrats avsevärt, till exempel efter att hon utvecklat en beroendeproblematik under en period i hemlöshet. Andra kvinnor beskrev situationer där de fått hjälp, men där boendeformen känts fel och där tillgången till droger på det aktuella boendet omedelbart lett till att deras substansbruk eskalerat.

Många upplever att det går lång tid mellan kontakterna med socialhandläggarna. För många kvinnor har mötena med socialtjänsten tydligt lett till en känsla av förvirring och hopplöshet och undergrävde ytterligare känslan av personlig stabilitet.

Socialhandläggarna själva arbetar inom ett system som präglas av begränsade resurser och tidsbrist. Socialtjänstens uppdrag är att stödja personer som befinner sig i det som brukar kallas ”social hemlöshet”, det vill säga personer som bedöms ha svårt att själva lösa sin boendesituation, exempelvis på grund av allvarlig beroendeproblematik, psykisk ohälsa eller våld i nära relation. När en person inte tydligt passar in i någon av dessa kategorier hamnar ansvaret för att lösa boendesituationen ofta på individen själv.

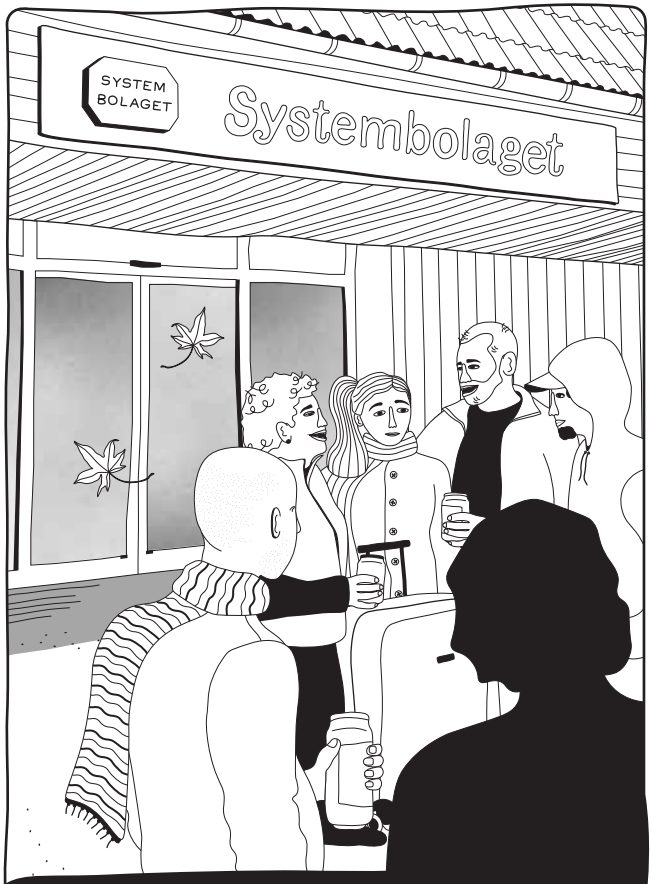

”Nej men det är ju bara att lägga sig
på en bänk någonstans.
Och gömma sina grejer i buskarna.
Alltså, och jag menar,
i och med att man inte har några pengar,
så finns det ju,
jag har inget socialt nätverk som jag kan åka till,
liksom.
Så. Så det där höll på ett tag.
Sedan började jag, alltså för att,
alltså jag, alltså hur skall jag säga?
Jag började bli psykotisk.
Jag började dissociera
och tappa verklighetsförankringen.
För jag kunde liksom inte,
jag kunde liksom inte
förstå att man inte fick någon hjälp.

En säng för natten är inte samma sak som trygghet.

”Jag tycker att alla människor är offer
i den här världen.
Men som kvinna är du så utsatt.
Det går inte att beskriva.
Verkligheten överträffar dikten.
Det du hör och ser dubblar du med hundra. [...]
Det är så många gånger
som jag har varit tvungen att sova hemma hos människor
som jag inte har velat ligga med.
Människor som jag inte har velat vara med och sova.
Det är ett riktigt helvete
att vara kvinna i den världen.

På gatan finner Sara nya vänner, förståelse och gemenskap. Men där möter hon också en värld präglad av hot, ökad utsatthet och självmedicinering.

"Men jag hade en kille
som var väldigt snäll mot mig. [...]
Han är en person som har tagit hand om mig
väldigt mycket. [...]
Jag träffade honom utanför bolaget en gång.
Jag fick bo hos honom.
Han hade en sådan här F100-lägenhet.
Han var också en väldigt utsatt person egentligen.
Som tog hand om alkoholisttjejer.
Men jag kunde bo där
utan att ligga med honom.
Han tog hand om mig som en pappa
eller någonting mer.

"De har varit schyssta hela gänget.
De vill inte komma innanför mina byxor
Många har varit män
och så har jag haft många kvinnor också.
Och sådana saker också,
men mest män då,
som har varit beskyddande.

"Jag mådde så dåligt.
För mina föräldrar började ta avstånd.
Alla gamla vänner hade tagit avstånd.
Jag hade ändå någon slags karriär på gång.
Jag skämdes att gå på Linnégatan.
Jag trodde inte
att jag kunde få hjälp någonstans ifrån.
Jag kände mig otroligt ensam.
Jag började äta väldigt mycket
insomningstabletter på dagen.

"Jag hade ångest
innan jag började självmedicinera.
Då var jag mycket ärlig med min ångest.
Men när jag sen kom in i ett tyngre missbruk.
Och blev av med mina vänner.
Mina normala vänner. Om du fattar vad jag menar.
Och gick över och anpassade mig in i missbruksvärlden.
Som man som människa nästan måste göra
för att kunna överleva.
Så var jag tvungen att liksom
"jaha nu är jag en sån här person istället då,
jag är missbrukare".
Då blev jag väldigt oärlig.

Kommentar från forskarna:

NYA RELATIONER OCH GEMENSKAPER I HEMLÖSHET – ETT TVEEGGAT SVÄRD

Erfarenheter av våld – sexuellt, psykiskt och fysiskt – är en vanlig faktor bakom kvinnors hemlöshet, men utsattheten blir ofta ännu större när de befinner sig i hemlöshet. Att leva och sova i offentliga miljöer innebär en ständig risk för våldsutsatthet. Ett alternativ som många tar till när andra möjligheter saknas är att ordna tak över huvudet genom relationer med män, vilket i sin tur kan skapa nya former av sexuellt våld och ibland extrem utsatthet. Att förhindra akut hemlöshet genom att sova hos någon bidrar också till att kvinnors hemlöshet blir mindre synlig än mäns.

Relationer som skapas med andra personer i hemlöshet kan samtidigt vara en viktig källa till både känslomässigt stöd och fysiskt skydd. Flera av kvinnorna vi intervjuade berättade om positiva erfarenheter och om den hjälp de fått genom nya sociala nätverk under perioder i hemlöshet, även om dessa relationer också kan medföra nya former av utsatthet och ökad exponering för droger och alkohol. Flera av de intervjuade kvinnorna beskrev hur vistelsen i dessa miljöer hade gjort det nödvändigt att utveckla en hårdare och mer ”streetsmart” identitet.

"Men att anledningen till att jag hade fått hjälp
var ju för att jag hade druckit.
Så det var liksom, det var ingen nackdel,
förstår du vad jag menar?
Ja. Alltså det var så här att,
om det är den enda anledningen att jag får hjälp
så kanske man inte ska trycka på
att jag egentligen inte har något missbruk.

"Det här att söka jobb och bostad över hela Sverige.
Allt strul med det.
Som Samtrygg och sådär.
De hörde ju av sig och frågade ”Vad håller du på med?”
De ser ju att man söker bostäder,
klockan 18 söker man en bostad i Kiruna.
De ser ju att 18.11 ska jag bo i Malmö.
Förstår du vad jag menar?
De är ju såhär ”Vad håller du på med?”
Att söka så många bostäder och jobb som socialtjänsten kräver,
över hela Sverige,
utan att bli svartlistad på olika förmedlingar...
Förstår du vad jag menar? Helt sjukt.
Så då började jag helt bara zona ut.

"Nej, men det är ju 97 procent män.
Ofta är man ju den enda tjejen liksom.
Det är väldigt grabbigt och väldigt otryggt [...]
Det är ganska hård stämning där.

"Men det jobbiga var att alltså
jag var kanske den yngsta tjejen,
av typ 20 personer,
och så var det typ en kvinna till,
och resten var män som antingen suttit inne
eller var grova narkomaner
eller sålde heroin.
Alltså det låter konstigt.
Eller tog heroin själva.
Eller var våldtäktsmän.
Vilket hörn man än kollade.
Så det blev ju att det var många man...,
jag vet inte något annat ord för att ha sex med,
som man hade det med.

"Och vakterna var jättekorrumperade.
Man kunde ligga med dem och få droger.

"Grejen är att du måste ringa
klockan fem varenda dag
och hoppas på att du får ett rum.
Då vet du.
[Som] en show eller något. [...]
Och du skall konka på dina prylar hela tiden.
Så. Det är alltså det de driver folk till.
Ja, folk dör faktiskt.
Unga människor.

Dagarna fylls av förflyttningar, väntan och nya besked. Sara måste hålla sig i ständig rörelse, och vet aldrig vad som väntar bakom nästa dörr.

"För att om man åker in på psyk,
det vill säga man får en medicinering,
man får hjälp,
det handlade om fara.
Då måste jag ha någonstans
att komma tillbaka till och landa.
För det blir så jobbigt,
det blir som att man går med sin resväska,
nu hämtar jag resväskan,
var ska jag lämna resväskan?
Så går man runt med resväskan ute,
det blir väldigt jobbigt.

"Det är ju bara ett jäkla,
hur heter det,
förflyttande på folk på boendena hela tiden.
Så jag menar,
det är som en stor marknad för Socialen.

Kommentar från forskarna:

CIRKULERING, VÄNTAN OCH ACCELERATION

Att få hjälp från socialtjänsten innebär inte automatiskt ett slut på otryggheten. Många av de kvinnor vi talat med har många års erfarenhet av dagliga in- och utcheckningar på natthärbärgen, in- och utskrivningar vid tillfälliga korttidsboenden, eller kortare tiders lägenhetskontrakt. För många tar hjälpen formen av en ständig cirkulation mellan olika typer av boenden, där risken för att utsattas för såväl sexuellt och fysiskt våld, som droger, fortfarande kan vara hög.

Tiden fylls av dagliga rutiner för ren överlevnad: att hitta någonstans att sitta, någonting att äta, någonstans att sova, någonstans att gå på toaletten. En stor del av dagens timmar går också åt till att röra sig mellan olika hjälporganisationer och möten med olika myndigheter och verksamheter.

Under sådana perioder beskrev kvinnorna hur de hade svårt att planera ens för den närmaste framtiden, eftersom de aldrig visste var nästa anhalt skulle bli. Tillvaron kunde präglas av långa perioder av väntan, som t.ex. på besked om hur länge de kunde stanna på nuvarande ställe, var nästa tillfälliga boende skulle finnas, eller på ett erbjudande om en lägenhet. Men väntan kunde också följas av plötsliga perioder av acceleration då de snabbt behövde packa sina saker och flytta, kanske till andra sidan stan, men ibland – om problem uppstått på boendet – ut på gatan med uppmaningen att uppsöka socialjouren på nytt. Sådana förflyttningar bröt ofta upp de relationer och rutiner som de börjat bygga upp på det nuvarande boendet, och ledde ibland till att möjligheten att planera för framtiden försköts än längre fram. Väntan och cirkulering mellan olika boenden började på nytt.

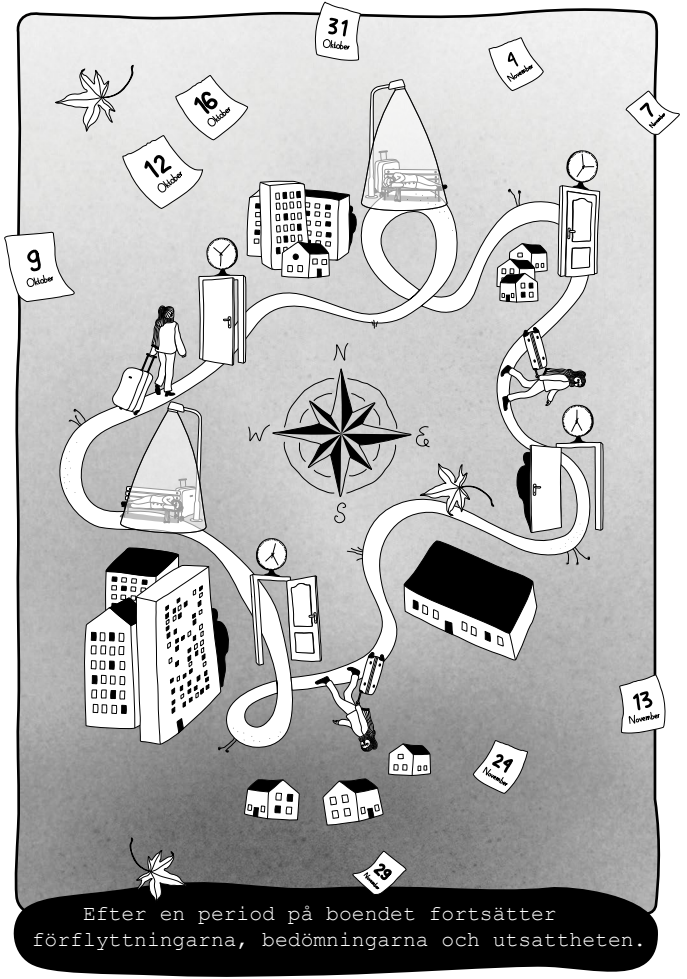
”Jag känner mig otryggare
när jag bor bland killar också.
Det känns, jag vet inte.
Man känner sig mer osäker och rädd typ,
när man är bland killar.

”Och jag är också tacksam
till personalen på [kvinnoboendet] Alma.
Och jag tycker att det är så fint att det finns.
Ett ställe där kvinnor ändå kan komma
och vara påverkade och bo.

"Min kontaktperson på det nya boendet, [...]
han menar på att samla pantburkar var en bra försörjning.
Och så vill han ge mig sopsäckar.
Och jag blir så här, alltså, jag vet inte. [...]
För då tänker jag ju, då är ju tanken
att det ska gå omkring medelålders kvinnor
med universitetexamen och plocka pantburkar
för att de inte klarar av att bli våldtagna.
Förstår du vad jag menar?
För jag förstår inte riktigt hur tankarna går då.
Så, jag undrar lite hur socialtjänstlagen fungerar
och vem den är till för
och varför det är så svårt att få hjälp.
Och hur man far illa på vägen tills man får...
Förlåt.

"De ville ju först att när jag bad om hjälp,
då jag bodde ute på gatan,
att jag ska söka 20 jobb i månaden
för att få ekonomisk bistånd.
Men finns det någon som anställer någon
som bor bakom jobbet liksom?
Det blir ju lite löjligt.

Efter en period på boendet fortsätter förflyttningarna, bedömningarna och utsattheten.

”Alltså när man är ett halvår på ett ställe.
Man hinner ju precis bara börja gå på rehabmottagningen
eller arbetsträningen eller vad det nu är man sätter igång med.
Och vips!
Så ska man flytta till andra sidan av stan!
Och har man då svårt att ta sig ut och ta sig iväg.
Ja då blir det ju lite knepigt.
Man förlorar den här tryggheten runt omkring en.
Det här med att få mat och ha trygg personal runt omkring en.
Så det bara ... försvinner.
Och då sitter man ju där med ingenting.
Och då blir det ju som i mitt fall
att jag mådde ju så dåligt så att det blev ju ohållbart.
Och då hamnar jag på ett jourboende.
Och nu är jag på samma visa igen.

”Alltså det går ju inte att jobba, det går ju inte att göra…
Alltså när man går omkring med sina saker på stan.
Det går ju inte att ha någon tillvaro
om man inte vet var man skall sova på kvällen.
Det tar ju hela dagen.
Att ta reda på var man ska äta, vart man ska vara,
vart man ska duscha, vart man ska tvätta sina kläder.
Alltså vart man ska liksom sitta.

Kommentar från forskarna:

ATT BYGGA UPP TILLIT PÅ NYTT

Många av kvinnorna talade om betydelsen av boenden och sociala mötesplatser enbart för kvinnor, där de kunde få en paus från den utsatthet som de upplevde på många könsblandade platser. Relationer till personal och andra brukare tycktes för vissa skapa en grund för att börja återuppbygga tillit och självkänsla.

Placeringar på sådana boenden är dock alltid tidsbegränsade, och relationerna till personalen blir därför ofta också begränsade till den tid kvinnan vistas där. Personal beskrev en situation där kvinnor efter utskrivning ofta åter hamnade i en utsatt situation, för att sedan komma tillbaka till boendet efter några månader, ibland vid upprepade tillfällen.

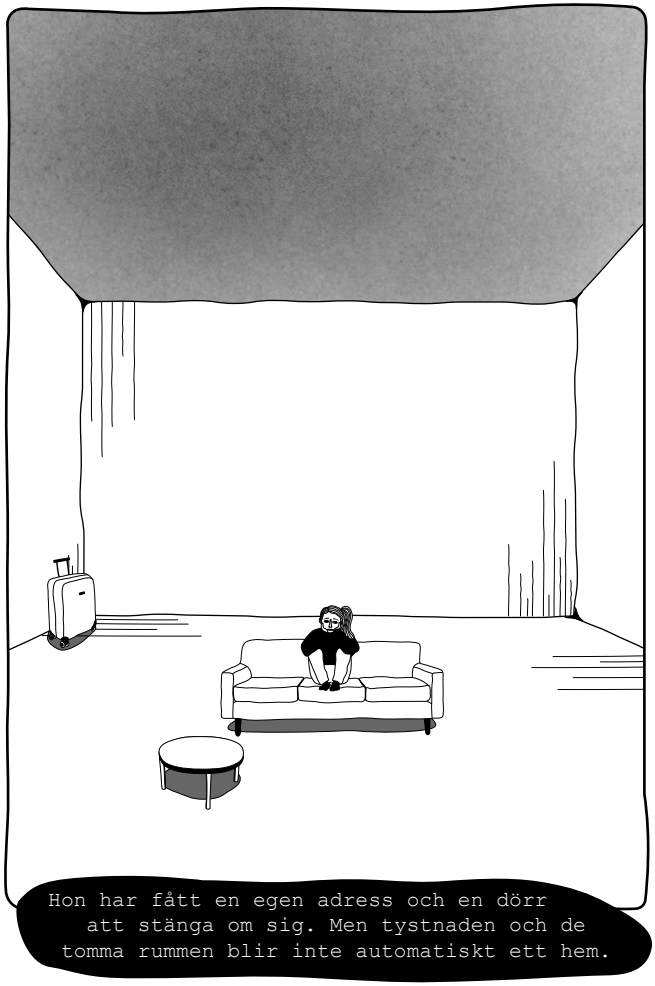
Verksamheter enbart för kvinnor i utsatta situationer som har öppet dagtid i Göteborg, såsom Hulda Hus, lyftes ofta fram som viktiga källor till socialt stöd och gemenskap, eller helt enkelt som platser där man kan vila i relativ trygghet under perioder präglade av utsatthet, cirkulering mellan olika boenden och social isolering.

Sara träffar en ny handläggare som verkar kunna förstå hennes situation. De tar fram en plan för att hon ska få en egen lägenhet.

"Men sen hade jag ju den här bra socialsekreteraren
som ändå hittade mig,
hjälpte mig,
tog mig till sjukhus,
låste in mig.
Vilket jag är otroligt tacksam för.
Jag hade inte levt utan henne.

"Men det var en man som hade bra humör.
Han tyckte synd om mig och jag tyckte också synd om mig.
Jag bara, varför tycker du synd om mig?
Han var väldigt snäll mot mig, jättesnäll. [...]
Så varje gång jag gick, han var min enda glädjeperson.
Det enda hopp jag hade när jag gick till socialen [...]
Det kändes som om han var den enda
som bemötte mig som en människa.
Förstår du?
För de kollar också ner på dig.
De bara: "Aha, så du klarar dig inte själv?"
För det är inte lätt att klara sig alltid själv.
Jag vill klara mig själv. Men... Och tyvärr så...
Det mesta också kommer från det här samhället
som fick mig att må så här dåligt.

"Men att bo ensam i en lägenhet
och stå och laga mat varje dag
och sitta i en soffa och titta på tv.
Sådant liv har jag aldrig levt.
Så varför skulle jag vilja göra det just nu?
Det är ju bara på ett papper som det ska se ut så.
Hemma hos socialtjänsterna eller någonting.
Att detta är det ultimata.
Men det har aldrig varit min vilja.

"Men annars under de åren jag har haft hemtjänsten
så funderar jag ibland på om det bara är
att jag egentligen skulle behöva prata med någon.
Hur har din dag varit?
Hur har det gått?
Hur är det med ångesten?
Liksom lite den.

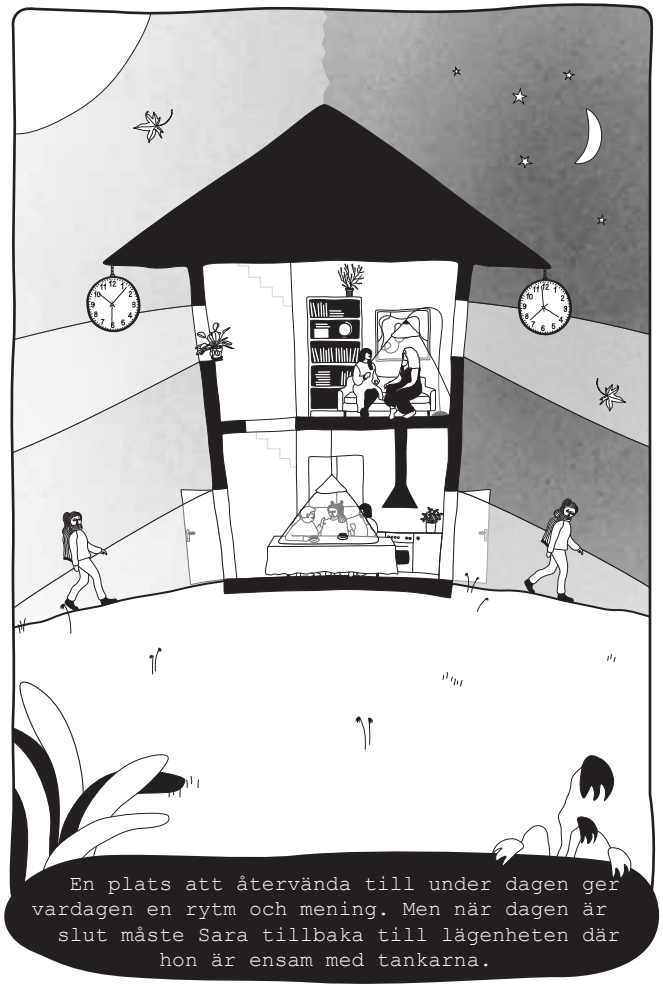
"Och vad ska jag göra i en tom lägenhet?
Ska jag sitta här och stirra?
Jag vet inte vad jag ska syssla med.

"Alltså grejen är att jag känner själv
att jag inte kan prata med mina gamla vänner längre. [...]
De pratar om barn och barnbarn
och renoveringar och hittan och dittan.
De pratar om saker som är så banalt för mig
att jag kan inte engagera mig i [...]
För dem är det ju verkligen jättestora problem.
Men för mig blir det ju så här, ja okej.
Och sen så blir det också så här mycket misstanke.
Vad man har gjort för fel
för att ha hamnat där man har hamnat. [...]
Och sen så blir det någon sorts obalans.
Att man liksom inte umgås som jämlikar.
Utan man är liksom lite, har blivit en annan klass av invånare.
Som liksom... Behöver hjälp.
Och sen så att alla råd man får.
För alla vet vad man borde ha gjort eller vad man borde göra. [...]
Men sen så förslagen som kommer liksom,
de är inte, det är inte rimligt.
Det är som "har du provat att söka jobb?"
Men asså jag gör det varje dag.
Och sen så blir det nästan så att om du inte vill ha tips
så behöver vi inte prata om det.
Så det blir svårt.

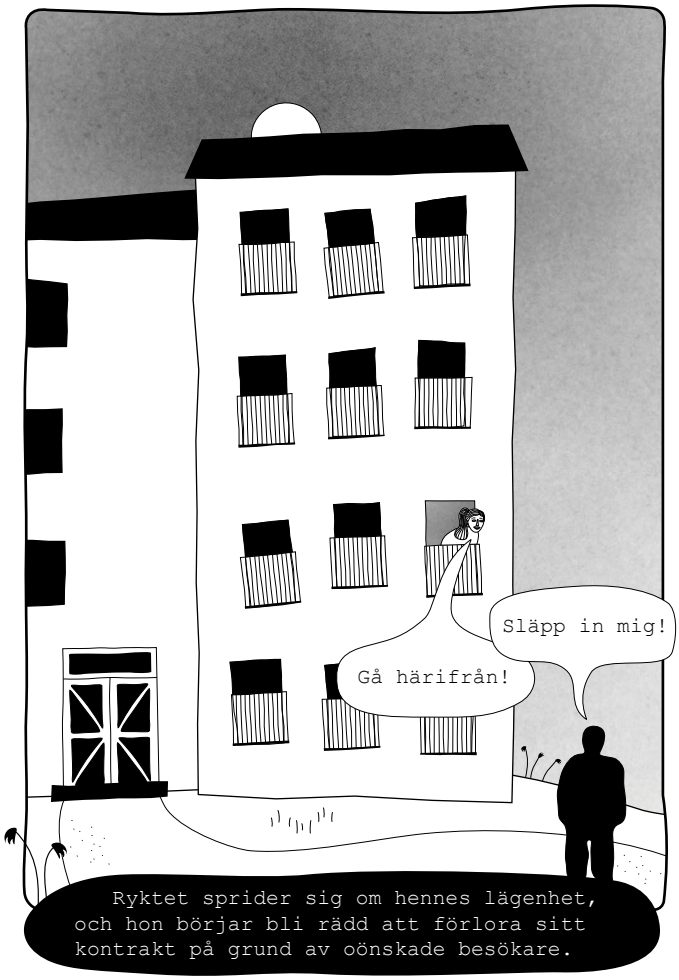

"Ja, jag umgås inte med någon.
Och så de jag umgås med,
de få vänner jag har,
jag har sagt till dem
att de får inte lov att knarka framför mig. [...]
Och så, så det har blivit typ så
att de inte hör av sig till mig så mycket.
Eftersom de respekterar mina värderingar
och mina gränser.
Så det blir att jag är lite ensam och så.

En plats att återvända till under dagen ger vardagen en rytm och mening. Men när dagen är slut måste Sara tillbaka till lägenheten där hon är ensam med tankarna.

"Jag tyckte det var så fruktansvärt obehagligt
så att jag inte ville vara i [lägenheten].
Jag spenderade de flesta dagarna
på Huldas hus
som blev en tillflyktsort för mig.
Så jag åt frukost där och lunch och fikade.
Och när klockan var fyra och de stänger
så gick jag därifrån.
Och brukade sitta och åka runt
på spårvagnar i två–tre timmar.
För att till slut bara gå hit och lägga mig och sova.
Så fort jag vaknade så sprang jag härifrån
och åkte flexbussen ner till Huldas hus.
Så det kändes mer som jag bodde på Huldas hus.
Lägenheten var bara ett ställe där jag sov.

" Jag hade en lägenhet [...] en period.
I ett och ett halvt år hade jag den här lägenheten.
Innan han vandaliserade lägenheten.

" Då gick det ganska snabbt utför.
Jag blev av med min lägenhet.
Jag börjare bli väldigt misshandlad av honom.
Jag började bo runt.

Kommentar från forskarna:

ATT FLYTTA TILL EGET BOENDE OCH BRYTA MED TIDIGARE RELATIONER

För vissa av kvinnorna vi intervjuade var en trygg egen lägenhet allt de önskade sig. För andra kunde flytten till en egen lägenhet efter en period i hemlöshet i sig bli en källa till rädsla och oro. Hemlöshet kan innebära isolering, men den kan också innebära perioder av mycket intensiv social samvaro. På boenden är man ofta omgiven av personal och andra boende, äter tillsammans och har tillgång till gemensamma utrymmen och aktiviteter. Att därifrån flytta till en egen lägenhet kan därför leda till starka känslor av ensamhet och isolering, särskilt för personer som lever med trauma och PTSD.

Situationen försvåras ytterligare av att nycklarna till en egen lägenhet ofta innebär att kvinnan behöver bryta med de nätverk hon byggt upp både före och under tiden i akut hemlöshet. Att bjuda in andra, som kanske själva är i aktivt bruk eller saknar tak över huvudet, kan innebära en risk för det egna kontraktet, särskilt om dessa personer orsakar störningar. För kvinnor kan det vara särskilt svårt att hålla män från tidigare relationer borta om de försöker ta sig in i bostaden, och detta är en återkommande orsak till att kvinnor förlorar de lägenheter de fått. För kvinnor som försöker lämna en beroendeproblematik bakom sig blir det ännu viktigare att distansera sig från nätverk där droganvändning är vanlig, även när dessa nätverk har blivit deras främsta källa till social kontakt och stöd.

Av dessa skäl kan kvinnor som får en egen lägenhet efter en period i hemlöshet ibland förlora den och åter hamna i akut hemlöshet.

Sara har fortfarande en lång resa framför sig,
men hoppet om en framtid tillsammans med barnen
ger henne kraft att fortsätta.

"Alltså jag hoppas att det löser sig.
Allt löser sig och sådana saker.
Hoppas jag i alla fall.
Hoppas jag verkligen.
Jag hoppas det för...
Jag tycker faktiskt att jag förtjänar någon break.
Jag saknar mina barn så oerhört mycket.
Jag skulle vilja ha gärna
att vi skulle kunna sova över hos varandra.
Och kunna umgås med varandra mer än en hel dag.
Jag vill ju så gärna lära känna mina barn.
Jag skulle nästan kunna göra vad som helst.

AVSLUTANDE KOMMENTARER

Den här boken har försökt lyfta fram några av de viktigaste utmaningar som kvinnor i hemlöshet i Göteborg möter, så som de framträder i resultaten av forskningsprojektet *Kvinnor i social och strukturell hemlöshet: Dialoger om ansvarsfull bostadsförsörjning och hur ett socialt och geografiskt utanförskap kan brytas*. Många av dessa utmaningar återkommer i kvinnors erfarenheter av hemlöshet runt om i världen, och det finns få enkla lösningar.

Vi vill avsluta med att sammanfatta några centrala slutsatser och lyfta fram möjliga insatser som, med utgångspunkt i forskningsresultaten, skulle kunna bidra till att bättre möta några av de utmaningar som beskrivits. Våra förslag ska inte läsas som allomfattande eller universellt tillämpbara policyåtgärder. Vår förhoppning är snarare att de kan utgöra en grund för en seriös diskussion mellan beslutsfattare och yrkesverksamma inom statliga, kommunala och idéburna organisationer, som i sin tur kan omsätta förslagen i konkreta och kontextspecifika insatser inom såväl policy som praktik. Vi vill särskilt lyfta fram:

- Betydelsen av boenden enbart för kvinnor. Det finns behov av att både bevara de platser vid akut- och korttidsboenden som redan finns och att utöka utbudet med mer långsiktiga boenden för kvinnor. Det finns potential för särskilda övergångsboenden för kvinnor, där de kan bo stabilt under längre perioder, särskilt när de ännu inte känner sig redo för ett helt självständigt boende.
- Betydelsen av långsiktiga boendeformer. Det finns ett behov av att skydda kvinnor från en ständig cirkulering mellan tillfälliga boenden och perioder av akut hemlöshet där de tvingas sova ute. Det behövs ett aktivt arbete för att undvika tidiga utskrivningar och, om en utskrivning är nödvändig, säkerställa att det finns riskbedömningar gällande konsekvenser av en utskrivning, samt en plan för var personen ska sova därefter.

- Betydelsen av mer tid och resurser vid bedömning av kvinnors behov av hjälp. Myndigheter som socialtjänsten behöver ges bättre förutsättningar för att bemöta kvinnor i behov av hjälp som de individer de är på ett sätt som säkerställer deras egenmakt och självständighet. Det finns behov av att undersöka hur stöd kan sättas in i tidigare skeden, innan andra sociala problem, såsom beroendeproblematik, eller trauman från sexuellt våld, har hunnit förvärras.
- Betydelsen av sociala mötesplatser enbart för kvinnor. Sociala mötesplatser enbart för kvinnor fyller en viktig funktion, och det kan finnas behov av flera olika typer av sådana platser för att möta kvinnor i olika livssituationer. Det kan till exempel handla om lågtröskelverksamheter för kvinnor i aktivt bruk, men också om mötesplatser där kvinnor kan fortsätta att delta efter att de har fått ett stabilt boende. För kvinnor som vill undvika miljöer där droger förekommer men som fortfarande saknar social gemenskap och rutiner i vardagen kan sådana platser vara särskilt viktiga.
- Betydelsen av att stärka skyddet för kvinnor som upplever hot. Det finns ett behov av att öka tryggheten både för kvinnor som bor i mixade korttidsboenden och för kvinnor i egna boenden som upplever hot, till exempel från män som försöker ta sig in i deras hem. En del av detta skulle kunna göras genom investeringar i fysiska säkerhetsåtgärder, i kombination med ökat socialt stöd till kvinnor som känner sig hotade eller utsatta. Där nya kollektiva boenden bedöms behövas bör de placeras i bostadsområden med ett aktivt gatuliv och tillgång till samhällsfunktioner, snarare än i isolerade industriområden.

TACK

Vi vill rikta ett varmt tack till alla de kvinnor som generöst har delat med sig av sina erfarenheter i hopp om att andra ska slippa gå igenom det de själva har upplevt.

Vi hoppas att den här boken kan bidra till att deras berättelser gör skillnad.

I denna tecknade berättelse följer vi en kvinna som drabbas av hemlöshet. Hennes historia är fiktiv men utgår från berättelser från tolv kvinnor som deltagit i forskningsprojektet *Kvinnor i social och strukturell hemlöshet: dialoger om ansvarsfull bostadsförsörjning och hur ett socialt och geografiskt utanförskap kan brytas*. Berättelsen vävs samman med verkliga citat och ger på så sätt en inblick i kvinnornas livssituation. Den belyser utsatthet, utmaningar kvinnorna möter i sin vardag samt behov som inte alltid tillgodoses av samhällets stödinsatser.

CHALMERS

GÖTEBORGS STADSMISSION

faktum

Göteborgs Stad